

www.
www.
www.
www. **Ghaemiyeh** .com
.org
.net
.ir

امام رضا عليه السلام
وخدمات فرهنگی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

امام رضا عَلَيْهِ السَّلَام و خدمات فرهنگی

نویسنده:

ناصر رفیعی

ناشر چاپی:

www.qudsdaily.com

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	..... فهرست
۶	..... امام رضا علیه السلام و خدمات فرهنگی
۶	..... مشخصات کتاب
۶	..... مقدمه
۶	..... خلفای معاصر امام علیه السلام
۶	..... افکار بیگانه در عصر رضوی
۷	..... امام رضا علیه السلام و هجوم فرهنگی بیگانه
۷	..... هدف مأمون از برگزاری بحث‌های علمی
۷	..... مناظرات امام علیه السلام با پیروان ادیان
۷	..... تدوین حدیث در عصر امام علیه السلام
۷	..... اشاره
۷	..... صحیفة الرضا (ع)
۸	..... الرسالة الذهبية
۸	..... مجالس الرضا (ع) مع اهل الايمان
۸	..... امالي الإمام الرضا (ع)
۸	..... كتاب الاهلية
۸	..... شاگردان امام رضا و تدوین حدیث
۹	..... پاورقی
۹	..... درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

امام رضا علیه السلام و خدمات فرهنگی

مشخصات کتاب

عنوان و نام پدیدآور: امام رضا علیه السلام و خدمات فرهنگی، دکتر ناصر رفیعی گفتگویی روزنامه قدس با دکتر ناصر رفیعی به نقل از <http://www.qudsdaily.com/archive/1390/html/1/1390/page4.html>

مقدمه

امام رضا علیه السلام روز یازدهم ذیقده سال ۱۴۸ ق. در مدینه متولد شد. نام مادرش «تُکَّتم» بود که بعد از تولد حضرت، از طرف امام کاظم علیه السلام طاهره نام گرفت. نام مادر حضرت را «نَجْمَةٌ» نیز گفته‌اند. نقش انگشتی آن حضرت «مَا شَاءَ اللَّهُ وَ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ» بوده است. اسم حضرت: علی، کنیه: ابوالحسن الثاني، لقب: رضا، شروع امامت: سال ۱۸۳ در سن ۳۵ سالگی. مدت امامت: ۱۹ یا ۲۰ سال. فرزندان: دو پسر به نام جواد علیه السلام فرزند دیگر به نام حسین. رافعی می‌نویسد: امام رضا علیه السلام در سفری به قزوین آمده، در خانه داوود بن سیلیمان مخفی شده است وی از امام نقل کرده است: «فرزندی از حضرت که دو سال یا کمتر داشته در قزوین مدفون است». این همان امامزاده حسین است که اکنون در قزوین بارگاهی دارد. به احتمال، این مسافرت در سال ۱۹۳ ق. مقارن با مرگ رشید صورت گرفته است. [۱]. شهادت: امام تا سال ۲۰۱ ق. در مدینه بود، در رمضان آن سال وارد مرو شده و در سن ۵۵ سالگی، آخر صفر سال ۲۰۳ ق. به علت خوردن انگور مسموم - به اجبار مأمون - مسموم شده و در طوس به خاک سپرده شد.

خلفای معاصر امام علیه السلام

ده سال از مدت امامت حضرت با هارون الرشید (۱۹۳ - ۱۸۳). پنج سال با محمد امین پسر هارون (۱۹۸ - ۱۹۳). ده سال با عبدالله مأمون پسر دیگر هارون (۲۱۸ - ۱۹۳) که با برادرش جنگید. امام در حدود ۲۰ سال از مأمون بزرگتر بود.

افکار بیگانه در عصر رضوی

ترجمه آثار علمی بیگانگان از زمان امویان شروع شد و در عصر عباسیان به ویژه در زمان هارون و مأمون به اوچ خود رسید. (همان گونه که در این زمان وسعت کشور اسلامی به بالاترین حد خود در طول تاریخ رسید) مأمون نامه‌ای به پادشاه روم نوشت و مجموعه‌ای از علوم قدیم و آثار آرشنده را درخواست کرد و جمعی از دانشمندان مانند «حجاج بن مطر» و «ابن بطريق» و «سلمان» سرپرست «بیت الحکمه» کتابخانه بزرگ بغداد را مأمور ترجمه آنها نمود. «حالد بن یزید»، طب و شیمی را (می خواست از راه شیمی طلای مصنوعی به دست آورد) «حنین بن اسحاق» بعضی از کتب سقراط و جالینوس را، این مقصّع، کلیله و دمنه و همین طور کتاب اقلیدس را، به عربی برگرداندند. خود مأمون نیز ترجمه می‌کرد. یعقوب ابن اسحاق کندی که در طب، فلسفه، حساب، منطق، هندسه و نجوم خبره بود و در تأثیفات خود از روش آرشنده پیروی می‌کرد، بسیاری از کتاب‌های فلسفه را به عربی برگرداند و مشکلات آن را توضیح داد. کسانی را به قسطنطینیه فرستاد تا کتاب‌های کمیاب فلسفه، هندسه، موسیقی و طب را بیاورند. محمد بن موسی خوارزمی - ریاضی دان بزرگ - جبر را از حساب جدا کرد. «دار الحکمه» کتابخانه بزرگی بود که به احتمال قوی هارون آن را بنا نگذاری و مأمون تقویت کرد و همچنان باقی بود تا بغداد به دست مغولان افتاد. آنان که از تمدن و فرهنگ بویی نبرده

بودند آن را به آتش کشیدند.

امام رضا علیه السلام و هجوم فرهنگی بیگانه

به دنبال نهضت ترجمه آنچه مایه نگرانی بود اینکه در بین این مترجمان افرادی متعصب و سرسخت از مذاهب دیگر مانند زردشتی، صائبی، نسیم طوری، برهمن‌های هند، رومیان وجود داشتند و این فرصتی بود برای نشر افکار مسموم خود و القاء آن به جوانان و افراد ساده دل و همین طور محتوای خود این کتب نیز می‌توانست شباهاتی به همراه داشته باشد. امام رضا علیه السلام با آگاهی از این خطر و با حضور فعال در جلسات بحث‌های علمی که توسط مأمون برگزار می‌شد، سعی کردند جلو هرگونه انحراف احتمالی را بگیرند و برتری اهل بیت علیهم السلام را نشان دهند. [۲].

هدف مأمون از برگزاری بحث‌های علمی

در اینجا چند عقیده وجود دارد. از جمله: الف) اینکه هدف محکومیت امام بود. دلیلش اینکه مأمون به «سیلیمان مروزی» گفت: هدف من از برگزاری جلسه بحث چیزی جز این نیست که راه را بر او - امام رضا علیه السلام - بیندی. [۵]. شاهد دیگر کلام امام که فرمود: هنگامی که با اهل تورات به تورات‌شان، با اهل انجیل به انجیل‌شان، با اهل زبور با زبورشان، با ستاره پرستان به شیوه‌ی عبرانی‌شان، با موبدان به شیوه پارسی‌شان با رومیان به سبک خودشان استدلال کرده همه را به تصدیق سخن خود وادر کنم، مأمون خواهد فهمید که راه خطرا برگزیده و یقیناً پشیمان خواهد شد. [۴]. آنچه این احتمال را تقویت می‌کند آن است که دربار مأمون تا پیش از شهادت امام، پیوسته محل برگزاری این مناظره‌ها بود؛ ولی پس از آن دیگر اثری از این مجالس علمی و بحث‌های کلامی دیده نشد وقتی این محافل در از میان بردن شخصیت امام ناکام ماند، مأمون در اندیشه حذف فیزیکی امام فرو رفت و سرانجام ایشان را مسموم ساخت. ب) مأمون خود، آدم بی‌فضلی نبود و تمایل داشت به عنوان یک زمامدار عالم در جامعه‌ی اسلامی معرفی گردد و مورد توجه قرار گیرد. او شهرت به علم دوستی داشت و فیلسوف خلفای عباسی شناخته می‌شد. [۵].

مناظرات امام علیه السلام با پیروان ادیان

این مناظرات فراوان است و شیخ صدوق در «عینون اخبار الرضا» و علامه مجلسی در جلد ۴۹ بحاز الانتوار و استاد عزیزالله عطاردی در کتاب مسنده‌ام الرضا جلد دوم آورده‌اند مهمترین این مناظرات عبارت است از: ۱. مناظره با حیاثیق (این کلمه لقب پیشوای عیسویان بود). ۲. مناظره با رأس الحیالوت (این کلمه لقب پیشوای یهود بود). ۳. مناظره با هژبند اکبر (این کلمه لقب پیشوای زرده‌شی بود). ۴. با عمران صائبی (از پیروان حضرت یحیی علیه السلام). ۵. با سیلیمان مروزی؛ وی عالم بزرگ علم کلام در خطه‌ی خراسان بود. ۶. علی بن محمد بن جهم؛ ناصبی و دشمن اهل بیت. ۷. مناظره با ارباب مذاهب مختلف در بصره.

تدوین حدیث در عصر امام علیه السلام

اشارة

امام رضا علیه السلام نیز پیروان و خواص خویش را امر به تدوین علم و احادیث می‌نمود. در مصادر روایی، کتبی به حضرت نسبت داده شده است و جزء مؤلفات حضرت آورده‌اند از جمله:

صحیفه الرضا (ع)

این کتاب را «مسند الامام الرضا» نیز نامیده‌اند و بسیاری از روایت‌های فریقین این را نقل نموده و در بعضی از مصادر، اسمی بعضی از روایت آن آمده است و نسخه‌های متعدد از آن در «صَنْعَاء» و در «قَم» تحت عنوان «كتاب ابن أبي الجعْد» که کنیه «احمد بن عامر بن سلیمان الطائی» است، در تهران و مشهد وجود دارد. [۶].

الرسالة الذهنية

رساله‌ای در مسائل طبی که امام به درخواست مأمون نوشته است و مأمون دستور داد آن را با آب طلا بنویسنده. لذا رساله ذهنیه نامیده شد. [۷].

مجالس الرضا (ع) مع اهل الایمان

مأمون مجالس علمی و مناظرات دینی و علمی بین امام و علماء ادیان دیگر برقرار می‌نمود. امام علیه السلام نیز فرصت را غنیمت شمرده و حقانیت، تَشَيُّع و اسلام را به اثبات می‌رساند و اعتقادات دیگران را با استدلال رد می‌نمود که بعداً یکی از پیروان امام آن مجالس را گردآوری نمود. نجاشی می‌گوید: «حسین بن مُحَمَّد بن الفَضْل ... ابو مُحَمَّد شیخ من الهاشمیین، ثقة ...، صنف مجالس الرضا علیه السلام مع اهل الادیان.»

امالی الامام الرضا (ع)

این صحیفه را «ابوالحسن علی بن علی الْخَزَاعی» برادر شاعر بزرگ شیعی یعنی دِعْلِیلُ الْخَزَاعی نقل کرده است. شیخ طوسی به همین سند از این کتاب روایت نقل نموده است. محقق بزرگوار سید مُحَمَّد رضا جلالی حسینی احتمال داده است که این همان کتابی باشد که نجاشی آن را ذکر کرده است. در مقدمه المُعجمُ المُفہَرُسُ الْأَلْفَاظُ احادیث البخار ۲۰ مورد از تألیفات امام رضا علیه السلام را نام می‌برد. [۸].

كتاب الاهليجه

علامه سید محسن امین فرمود: «فِيهِ حَجَجٌ بِالْغَةِ وَ مَطَالِبٌ جَلِيلَةٌ فِي عِلْمِ الْكَلَامِ» کتب دیگری نیز برای امام شمرده‌اند که عبارت است از: کتابی که وریزه بن مُحَمَّد روایت کرده. کتابی به روایت علی بن مهدی، نسخه متبعه بزرگی به روایت مُحَمَّد بن عَبْدِ اللَّهِ و نسخه‌های دیگر و «مسائل» به روایت معاویه بن سعید و «مسائل» به روایت حَسَنَ بْنَ عَلَى الْوَشَاءِ و مسائل و کتب دیگری که در مجموع به بیست نسخه می‌رسد. البته برخی در صحت انتساب این کتب به امام تردید کرده‌اند از جمله: دکتر مجید معارف می‌گوید: «برخی از محققان آثاری به امام نسبت داده‌اند، از جمله: فقه رَضَوِي، رساله ذهنیه در طب، رساله محض الاسلام، پاسخ به مسائل ابن سنان و کتاب علل ابن شاذان که انتساب آنها مورد تردید است». و در این باره ارجاع داده است به تحلیلی از زندگانی امام رضا علیه السلام از مُحَمَّد جواد فضل الله، معرفه الحديث مُحَمَّد باقر بهودی، سیره الائمه هاشم معروف حسنی و مجموعه آثار نخستین کنگره امام رضا علیه السلام وی می‌گوید: آنچه به آنان منتبه گردیده نوعاً از مجموعات غلات می‌باشد. زیرا شرایط امامان اجازه این امور را به آنان نمی‌داده است. [۹].

شاگردان امام رضا و تدوین حديث

آیت الله العظمی بروجردی در کتاب جامع الاحادیث می‌فرماید: «ان عدد الكتب التي جمعت احادیث الشیعه فی زمان الامام الثامن علیه السلام وصل الى الاربع مائة، ثم قام جمع من فضلاء اصحاب الطبقه السادسه من اصحاب الامام الرضا علیه السلام فی جميع هذه الاحادیث الشریفة المتفرقه فی تلك الكتب ثم جمع تلامذتهم الاجلاء من امثال علی بن مهزيار الاھوازی والحسین بن سعید الاھوازی تلك الاحادیث فی كتابین فكانا مرجعاً لعلماء الشیعه حتى قام ثقة الاسلام کلينی فی تأليف كتابه «الكافی» و الشیخ الصدوقد فی كتابه «من لا يحضره الفقیه» و الشیخ الطوسي فی كتابه «التهذیب» و «الاستبصار» و بهذا قد جمعت فی هذه الكتب الابعة الجوامع الحدیثیه الاولیه والثانویه باحسن وجه فکانت مرجعاً لعلماء الشیعه فی تلك الاعصار والامصار و لان جميع احادیث تلك الاصول اجتمعت فی هذه الكتب الاربعة، قلت المراجعه لتلك الاصول تدریجیاً حتى تركت». [۱۰]. در زمان امام رضا علیه السلام ۲۰ نفر از اصحاب امام علیه السلام کتاب حدیثی تأليف کردند. از جمله آنان می‌توان از حسین بن سعید (۳۰ کتاب)، صفوان بن یحیی (۱۶ کتاب) و محمد بن عمر الواقدی (۲۸ کتاب) و موسی بن القاسم (۱۵ کتاب) نام برد. شیخ طوسي آمار رجال امام را به ۳۱۸ راوى رسانده است. [۱۱].

پاورفی

- [۱] حیات فکری و سیاسی، ص ۴۲۶. [۲] سیره پیشوایان، ص ۵۰۹. [۳] سیره، ص ۵۱۲ و ۵۱۳. [۴] همان. [۵] حیات فکری و سیاسی امامان شیعه، ص ۴۸۳. [۶] مقدمه المُعجمُ المُفہَرُس، ص ۴۴. [۷] اعيان الشیعه، ج ۲، ص ۲۶ وی می گوید: «له مؤلفان کثیره» بعد هفت مورد را نام می‌برد. [۸] مقدمه المُعجمُ المُفہَرُس، ص ۴۴ و ۴۵. [۹] تاریخ عمومی حدیث ... و مجموعه معارف، ص ۳۱۳ - ۳۱۴. [۱۰] مستدرکات علم رجال الحدیث، ج ۱، ص ۱۳. [۱۱] دروس فی نصوص الحدیثیه، مهریزی، ص ۹۱.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم جاھِلُّوا بِأَمْوَالِكُمْ وَ أَنْفُسِكُمْ فی سَبِيلِ اللهِ ذلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱) با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید بندهای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهاي ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافرایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند بنادر البحار-ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹ بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در دلدادگی به اهلیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه الشریف) شهره بوده و لذَا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند. مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است. اهداف: دفاع از حرمی شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (كتاب الله و اهل البيت عليهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگرین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت عليهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شباهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن

همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشدید. از جمله فعالیتهای گستردۀ مرکز : الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزو و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن سه‌مراه ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما ، انیمیشن ، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و... د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiye.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای و راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۰۵۲۴-۰۵۰۵-۲۳۵۰) ز) طراحی سیستم های حسابداری ، رسانه ساز ، موبایل ساز ، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک ، SMS و... ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ... ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه‌ی برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضوری و مجازی) در طول سال دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید / حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت : ۲۳۷۳ شناسه ملی : ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶ وب سایت: www.ghaemiye.com ایمیل: ۰۳۱۱-۰۳۱۱-۰۲۱۱-۸۸۳۱۸۷۲۲ دفتر تهران (۰۲۱) بازگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران (۰۳۱۱-۲۳۳۳۰۴۵) نکته قابل توجه اینکه فروشگاه اینترنتی: Info@ghaemiye.com تلفن ۰۲۵-۰۳۵۷۰۲۲-۰۳۱۱ فکس ۰۳۱۱-۰۳۱۱-۰۲۱۱-۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور کاربران (۰۳۱۱-۲۳۳۳۰۴۵) بودجه این مرکز؛ مردمی ، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از این‌رو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روز افرونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشالله. شماره حساب ۰۹۵۳-۰۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۰۶۲۷۳-۵۳۳۱-۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شبا : ۰۵۳-۰۶۰۹-۰۶۲۱-۰۶۰۹-۰۰۰۰-۰۰۰۰-IR۹۰-۰۱۸۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۰۰۰۰ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد باank تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید ارزش کار فکری و عقیدتی الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام :- هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنّت غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می فرماید: «ای بندۀ بزرگوار شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید». التفسیر المنسوب إلى الإمام العسكري عليه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست تر می داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می رهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، امّا تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می گشایی که آن بینوا، خود را بیدان، نگاه می دارد و با حجّت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساكت می سازد و او را می شکند؟». [سپس] فرمود: «حتماً رهاندن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی گمان، خدای متعال می فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؟ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد». مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرآبخواند و او اجابت کند، اجرى مانند آزاد کردن بندۀ دارد».

www

برای داشتن کتابخانه های شخصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی
www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و بروای سفارش با ما تعامل بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹